

# lipu tenpo



nanpa sewi

# jan pali

jan Alonola + jan Imi + jan Kapesi Pake  
+ jan Kasape + jan Ke Tami + kiki Kijana  
+ jan Lapate + jan Masine + jan Simiman  
li toki.

jan Juwan + jan Kasape + jan Ke Tami  
li alasa e pakala toki.

jan Alonola + jan Ke Tami + jan Lewiku  
+ jan Simo li sitelen.

jan Kasape li sijelo e lipu.

jan Alonola + jan Sonatan li lawa e kulupu.

**ö o kama pona**  
lon lipu tenpo!  
tenpo sike ni  
li kama pini.  
taso lipu tenpo  
sin li kama lon.

ona la o lukin  
e sona sin pi  
ma Netelan  
e sona sin pi  
toki ma. kin la  
o kama sona e tan  
pi ko lete walo  
e tan pi telo  
Kawa. pini la  
o musi kepeken  
toki musi mute  
lon lipu tenpo!

– jan Sonatan



# jo

**toki pona** 3 sitelen pona pi  
nimi “nalanja”

**toki ante** 4 toki ma la,  
seme li lon?

**sona** 5 ma anpa pi  
ma tomo Paki

6 kasi Kawa  
en telo Kawa

8 jan li toki e wile ona  
lon ma Netelan

9 nasin seme la,  
ko lete walo  
li kama tan sewi?

10 musi palisa

11 sike kon

**musi** 12 toki musi  
tan jan Sapo,  
tan jan Katulo

12 jan Makupetu

13 sina pini kin

13 toki mun tu

14 sitelen pi nasin toki tu

14 sitelen musi

15 kijetesantakalu o

15 seme li mi



## sitelen pona pi nimi “nalanja”<sup>1</sup>

tan jan Kapesi Pake

→ **kule li pona.** kule mute li pona. pona ni la, mi wile toki e kule kepeken nimi. mi ken wan e nimi mute, sama ni: “loje laso”. anu, mi ken kepeken nimi namako, sama ni: “unu”<sup>2</sup>. ni li nimi kule pi pu ala. mi pilin e ni: ona li pona tawa nasin toki pona. tenpo pini la, mi pana e sona sama ni tawa lipu tenpo. nimi pi toki ni li “nimi kule pi pu ala”. taso, tenpo ni la, mi wile toki e sitelen pi nimi kule.

nimi kule pu li jo e sitelen. ni li lon. ona li pona. nimi “kapesi”<sup>3</sup> en nimi “peta”<sup>4</sup> en nimi “unu” li jo e sitelen kin. ona li pona kin. nimi “nalanja” li jo ala jo e sitelen? jo. taso, sitelen mute li lon tawa nimi “nalanja.” nimi kule ante la, sitelen wan taso li lon tawa ona. nimi nalanja li jo ala e sitelen wan. ni li lon tan seme? ona li lon tan ni: jan pali pi nimi “nalanja” li pana ala e sitelen. ike!

a, mi ona. mi pali e nimi “nalanja.” kin la, mi pana ala e sitelen pona tawa nimi ni. ni o ante.

lipu Linku li jo e sitelen pona pi nimi nalanja. taso, sitelen ni li pona ala tawa mi tan ni: mi sona ala e kon ona. mi sona ala e jan pali ona. kin la, mi pali e sitelen pona mi pi nimi “nalanja”.

o awen sona e ni: sina kepeken nimi “nalanja” la, sina ken kepeken sitelen pona pi wile sina. sitelen ni li tan pilin mi taso. ni la, mi pilin kin e ni: jan pali li ken pana kin e sitelen pona ona.

ona li ni:



sitelen pona ni li kepeken sitelen tan nimi “kule”, tan ni nimi “kili” kin. ni li kon pi nimi “nalanja” tan wan pi kule loje, pi kule jelo. mi wile ala e wan sitelen pi sitelen “loje”, pi sitelen “jelo”. mi la, sitelen pona o pana e kon pi nimi wan taso.

ona li pona ala pona?  
sina la, o kama sona!



<sup>1</sup> ijo li nalanja la, ona li jelo loje anu loje jelo

<sup>2</sup> ijo li unu la, ona li laso loje anu loje laso

<sup>3</sup> ijo li kapesi la, ona li pimeja walo anu jelo pimeja

<sup>4</sup> ijo li peta la, ona li laso kasi



## toki ma la, seme li lon?

tan jan Alonola

→ **ken la, sina sona e toki “toki ma”.** toki ma li toki lili pi toki pona. ante la, toki pona li mama pi toki ma. toki Inli en toki Epelanto la, jan li pana e nimi ni tawa toki lili pi toki pona: nimi “tokiponido”.

lipu tenpo nanpa toki la, mi toki e sona pi toki ma. taso ijo mute li ante lon tenpo suli ni! tenpo pini la, toki Tokiponito la, toki ma li suli. taso tenpo ni la, toki ma li lon ala. toki ma li kama toki Kokanu.

tenpo sike tu wan pini la, jan Sepeku li open e toki ma. ona li pali e lipu pi toki ma, e sona pi toki ma. mi kama sona e ona tan ni: ona li pona tawa mi. taso jan Sepeku li weka. ni la, jan li ante e toki ma. tenpo ni la, toki ma li jo e nimi Kokanu tan ni: tenpo pini la, nimi mute pi toki ma li tan toki pona. taso tenpo ni la, nimi pi mute lili (tu anu tu wan) li tan toki pona. nimi pi toki Kokanu li tan toki ante mute! toki suli ale li pana e nimi tawa toki Kokanu.

toki Kokanu la, jan mute li toki lon lipu Siko. jan mute (~350) li lon kulupu Siko pi toki Kokanu! kin la, lipu Wesi sin li lon, taso ona li lili. sina wile la, o toki lon kulupu tu ni!



### seme li ante?

suli la, toki Kokanu li jo e kalama tu sin: “h” en “c”. sitelen IPA la, kalama “c” li sama /tʃ/. kalama “h” li sama /h/. kalama ante pi toki Kokanu li sama toki pona.

nimi ale li jo e kon wan. “le makan” li sama “li moku”. “makan” taso li sama “ijo moku”. toki pona la, toki ni li ken toki e ijo tu: “mi moku”. taso toki Kokanu la, linja tu li lon: “mi le makan” anu “mi le (si) je makan”. ni la, nimi “si” li sama “lon”; nimi “je” li sama “pi”.

toki Kokanu la, nasin toki sin mute li lon. nimi sin pi nasin toki li ni: “mu”, “te”, “ta” en nimi ante mute. “mu makan” li sama “jan li moku. ona...”. nimi “te” en nimi “ta” li sama nimi sin “ki”.

nimi Kokanu li tan linja nimi “te kota kan usen”. “te kota kan usen” li sama “li toki lon poka pi jan ante”. jan Ta (Taw) li pali e nimi ni.

pini la, toki Kokanu li jo e nimi pi mute 354. sina wile kama sona e nimi ale ni, e toki Kokanu la, o lukin e toki ni:

<https://www.kokanu.com/en>

<https://www.reddit.com/r/kokanu>

<https://discord.gg/mGVdywBQGF>

**I**

sitelen pi  
toki Kokanu





## ma anpa pi ma tomo Paki

### tan kiki Kijana

#### → ma li lon anpa pi ma tomo Paki (Paris) •

kepeken lupa ma taso la sina ken kama lon ona • taso ona li seme li lon tan seme •

open la ma ni li ma moli a • jan li moli la jan ante li pana e ona tawa ma ni • jan mute mute mute a li kama moli lon ma Paki lon tenpo pini la ma ni li kama lon • taso tenpo lon la ona li ma moli ala (taso jan moli mute li awen lon ma) • ni la ona li seme lon tenpo lon a •

tawa jan mute la ma ni li ma monsuta<sup>1</sup> a • o tawa ala ona • taso ni li tan seme a •

lon la ma ni li suli suli suli a • sina wile e sitelen pi nasin ma • sitelen ni la sina ken sona e ma li ken sona tawa lon ma • kin ma li lon anpa la suno li weka • pimeja taso a li lon • sina wile lon ma li wile tawa li wile alasa la o kepeken ilo suno kin (anu nasin ante tawa suno • suli nanpa wan la suno o lon) •



kin jan mute li lon ma lon tenpo suli a lon tenpo ale ona a • kulupu jan a li lon ma • jan li wile ala e jan ante e jan lukin • sina alasa kama lon ma la ona li ike tawa sina • ona li wile pilin monsuta e sina li kalama nasa li kalama suli li ijo ante tawa pilin monsuta •

o kute o pilin e toki mi • sina lon ma ni • sina taso • jan ala li lon poka sina • ma ni li jaki a • sina en len sina a li telo li jaki • ma li lon len sina • sina ken kute e sina taso e ijo ante ala • kin sina ken ala lukin e ijo mute • ilo suno sina li lon luka sina li suno e lili taso a • seme li lon ma ni a • sina sona ala • taso nasa la sina kute e MU SULI • A!!! • mu ni li monsuta a! • sina ken kama pilin monsuta SULI a li ken kama wile weka a tan ma • ni li ike suli a •

kin jan ni li ken ike suli suli suli a • o kute • ona li ken lanpan<sup>2</sup> a li ken weka a e ilo suno sina e sitelen ma sina • sina ken ala kepeken ijo ni la sina ken kama weka tan ma kepeken nasin seme • sina sona ala a e nasin • sitelen li toki e nasin • taso ona li weka • kin ma li pimeja ale la suno li lon ala la sina ken ala lukin • sina kama ken ala weka tan ma li kama ken ala lukin • ni la sina ken kama moli a lon ma • ni li ike nanpa wan a •

**I**

<sup>1</sup> monsuta la sina kama pilin e ken pi moli sina

<sup>2</sup> jan li lanpan e ijo sina la ijo li kama lon jo ona li kama weka tan sina

kasi  
Kawa

en  
telo  
Kawa

**ma mute la, telo Kawa  
li suli mute tawa jan.  
taso jan mute ala li  
sona e tenpo pini, e ma  
open pi kasi Kawa. mi o  
pana e sona ni.**

**tan jan Alonola**



**tenpo pini**

→ **kasi Kawa li tan ma Kapa (Kaffa).** ma Kapa li ma lili lon ma Isijopija (Ethiopia, ኢትዮጵያ Ityoppəya). ona li lon ma Apika. tenpo pini mute (~900 AD) la, jan li kama sona e kasi Kawa. ken la, nimi pi kasi Kawa li tan ma Kapa. toki sewi la, soweli len li moku e kasi Kawa la, jan mama ona wan (jan Kali “Kaldi”) kin li moku e kasi Kawa. ni la, ona li wile lape ala, li pilin wawa! kama la, ona li pali e telo tan kasi Kawa: telo Kawa.

tenpo kama la, jan Alapi li kama jo e kasi Kawa, li moku e ona. ona li esun mute e kasi Kawa tawa ma ante. ma tomo pi esun mute li ma tomo Moka (المخا, Mocha) lon ma Jamanija. nimi pi telo Moka li tan ma ni.

kama (~1600 AD) la, telo Kawa li kama lon ma Elopa. ma Elopa la, ona li tawa ma Amelika, tawa ma Intonesija (tenpo pini la, ma Netelan li jo e ma Intonesija). tenpo ni la, jan li moku e telo Kawa lon ma ale.

**nimi**

nimi Kawa li tan toki Alapi. toki Alapi la, tenpo pi kasi Kawa ala la, telo Kawa (قهوة, qahwa) li telo nasa loje. toki Alapi pini la, telo Kawa li telo ale pimeja. telo Kawa li kapesi (loje jelo pimeja). toki Alapi li pana e nimi Kawa tawa ma Tuki. toki Tuki la, telo Kawa li jo e nimi ni: “kahve”. toki Tuki li pana e nimi ni tawa toki Italiya (“caffè”), tawa toki Netelan (“koffie”). toki Inli la, telo Kawa li ni: “coffee”.



## esun

tenpo ni la, kasi Kawa mute ala li kama tan ma Isijopija anu ma Alapi. jan li suli e kasi Kawa lon ma ni: ma Pasiju li nanpa wan, ma Wijje li nanpa tu, ma Intonesija li nanpa tu wan, ma Kolonpija li nanpa tu tu. taso ma Isijopija li nanpa luka. kasi Kawa mute li tan jan kasi pi esun lili!

ma ale la, ma ni li moku mute e telo Kawa: ma Sumi, ma Nosiki, ma Isilan, ma Tansi, ma Netelan. tenpo suno ale la, lon ma Sumi la, jan li moku e poki tu wan anu tu pi telo Kawa.

## kasi

kasi Kawa wan li sama ala kasi Kawa ante. suli la, kulupu kasi Kawa tu li lon: kulupu Alapika (Coffea arabica) en kulupu Loputa (Coffea robusta anu Coffea canephora). kasi Kawa Loputa mute li lon ma Apika pi pini suno, lon ma Ukanta, lon ma Intonesija, lon ma Wijje. kasi Kawa Alapika mute li lon ma Amelika seli, lon ma Isijopija. taso ma mute la, kasi Loputa en kasi Alapika li lon.

kasi tu li sama mute. ona li suli a sama jan tu (ken la, jan tu wan!). ona li jo e lipu laso. lipu ona li suli sama luka. kasi unpa pi kasi Kawa li walo. poki kili Kawa li sike lili loje. insa poki kili la, kili tu li lon. open la, kili ni li laso walo anu jelo walo.



## telo

sina wile moku e telo Kawa la, nasin pali mute li lon. sina ken moku e telo seli, e telo lete. sina ken pana e namako suwi. suli la, telo ni li lon:

telo Kawa pimeja li jo ala e telo walo (anu telo mama). ken la, namako suwi li lon ona. telo Esepeso (Espresso) li lili. taso ona li wawa mute. utala suli nanpa tu la, jan Mewika li lon ma Italija li moku e telo Espeso, li toki e ni: telo Esepeso li wawa a, li ike! ni la, ona li pana e telo. telo sin ni li telo Amelikano (Americano).

sina pana e telo walo la, telo ni li lon: telo walo en telo Kawa li kama wan li telo Kawa Late (Latte). sina pana e telo walo kon kin la, ni li telo Kapusino (Cappuccino). sina pana e telo walo ko kin la, ni li telo Makijato (Macchiato).

sina pana e telo kiwen lete la, telo Pape (Frappé) anu telo Late lete (Iced Latte) li lon.

ma ante la, telo Kawa ante li lon. ma Tuki la, telo Kawa Tuki li lon. telo Kawa Tuki la, jan li pana e namako. kin la, telo Moka li lon. toki mute la, nimi li nasa. ni la, mi pini lon tenpo ni. o awen pona, o moku pona e telo Kawa!

**I**



# jan li toki e wile ona lon ma Netelan



**tan jan Kasape  
tan jan Simiman**

→ **lawa pi ma mi li wile kama sin** · tan ni la jan mute li kama toki e wile ona tawa ma · ike mute li lon ma · ma o pali e seme tawa ona · jan li toki e wile ni ona · kulupu mute li wile e nasin ante · mi toki e ike mute ma e wile pi kulupu mute lon lipu ni · taso mi toki ala e ike ali e kulupu ali · ijo li lon lipu ni la ona li suli lon tenpo utala · kulupu mute li utala tawa ni: jan ma li wile e ona ·

o sona e ni : lipu ni la mi toki e nasin pi kulupu mute · mi toki e ona tan ala ni : ona li nasin mi · mi toki e ona tawa ni taso : sina ken sona e ma mi ·

## ike seme li lon ma

tomo li lili · taso jan li mute · tan ni la jan mute li ken ala lape lon tomo · ni li ike · kon jaki mute li lon ma · ona li pakala e kasi mute · ni li ike · jan mute li kama lon ma mi tan ma ante · ma mi li tomo ala e jan ni ali · ni la jan sin li lape lon kasi lete lon ala tomo · ni li ike ·

## jan li wile pali e seme tawa ike ni

kulupu ale li lukin li sona e pakala ma · kulupu ale li toki sama ni : <nasin mi li pona a · o pana e wile sina tawa mi la ale li kama pona lon ma Netelan> · taso kulupu ale li wile lawa li wile pali kepeken nasin ante · kulupu suli li toki e seme ·

## kulupu waso (PVV)

<ma pona mi li jo e jan mute · jan sin mute a li kama · taso ma li ken ala jo e ona ali · tan ni la jan sin o kama ala · ma li pana e mani suli e tomo tawa jan pi ma ante · taso jan pi ma mi li ken ala esun e tomo wile ona · ni li ike suli · jan ante mute li suli lon ma mi · taso sin la ma Netelan o tawa jan Netelan> ·

## kulupu laso pali (GL-PvdA)

<pali jan o kama e mani · lon tenpo lon la jan li jo e mani lili taso la ma li pana e mani suli tawa ona · taso jan ni li pali la ona li kama jo e mani lili taso · ni li nasa a · pali o pana e mani suli tawa jan · ni la ma li ken pana e mani lili tawa jan · kin mi o pana e mani suli tawa ni : kasi ma li awen pona> ·

## kulupu esun (VVD)

<ma Netelan li pona · pona li tan ni : jan esun li ken pali e wile ona · ni la esun suli o pana e mani lili tawa ma · ni la ona li ken esun wawa li ken awen wawa e ma · nasin ni la ma li wile ala e kulupu lawa suli · lawa li lili la jan li ken kama e wile ali ona> ·

## kulupu pi wile sin (NSC)

<jan lawa li toki e wile ona tawa jan ali · taso lon tenpo mute la ona li pana ala e toki ona tawa kulupu · tan ni la ala li ken oko e pali ona e wile ona e nasin ona · ni li ike suli · tomo o open tawa kulupu · jan ali o ken sona e nasin lawa> ·

## jan ma li wile e seme

ma li kama sona e ni : jan mute li wile e nasin pi kulupu waso · kulupu ni li kama suli a · kulupu tu wan ante li kama suli lili · taso kulupu mute ante li wile ala pali e nasin pi kulupu waso · tan ni la tenpo toki suli li kama · kulupu ali li kama toki e wile ali ona · kulupu mute o kama wan · ni la ona li ken lawa ma ·



## nasin seme la, ko lete walo li kama tan sewi?

### tan jan Ke Tami

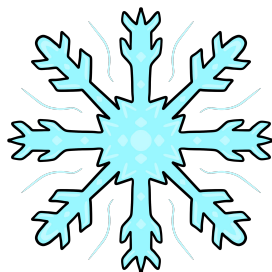
→ **mi kama lon tenpo lete.** ma sina li weka a tan ma mi la, seli li ken lon ma sina. taso sina lon ma mi, anu ma poka, anu ma pi kon sama la, tenpo lete li kama open.

telo li ken tan sewi lon tenpo seli, li ken tan sewi lon tenpo lete. taso lete la, telo li ken kama kepeken nasin ante a. telo li kama tan sewi lon tenpo seli la, ona li telo lon open, li telo lon pini. taso lete la, telo li ken kama kiwen. ona li kiwen lon open la, ona li ken kama telo lon pini, li ken awen kiwen. kiwen la, ona li ken tawa anpa kepeken wawa, li ken pana e pilin ike lon selo mi.

taso kiwen en telo la, ko li lon insa. lete la, telo li ken kama nasa, li ko lon open, li ken awen ko lon pini, li walo. nasa musi. ona li awen ko la, ona li mute la, ona li ken walo e ale ma, li ken len e nasin ale, e supa ale, e kasi ale. ni li ken suwi. ko pi mute pona li awen la, jan li ken jo luka e ko, li ken kama e sike wan tan ko. jan li pana wawa e ona tawa jan ante la, jan mute li ken utala musi. jan li tawa e sike lon ko walo sin la sike li ken awen kama suli. jan li pana e sike suli wan tawa sike suli ante la, sike mute li ken sama sijelo. sijelo pi ko walo la jan li ken pana e len, e namako kin. lon nena suli la, jan li ken tawa anpa kepeken ala noka kepeken ala ilo wawa. ona li wile e supa taso. ko lete la, tawa li kama pini kepeken tenpo suli taso. ni ale a li ken musi. pakala kin li ken la o tawa kepeken nasin pona a.

telo li seli pona, li lete pona la, telo li telo. ona li lete la, ona li ken kama kiwen. ona li seli anu lon selo telo la, ona li ken kama kon. kon telo li tawa sewi. taso sewi li lete. ni la, kon telo li awen ala tawa sewi, li awen lon sewi. awen ni la, kon telo mute li ken kulupu, li kama walo, li ken len e sewi.

lete pona la, kon telo pi len ni li ken kama wan lon kiwen lili anu ko lili, li kama telo lon tenpo sin, li tawa anpa. taso lete li wawa la, ona li telo taso ala, li kiwen kin. taso ona kiwen li kiwen lili. ona telo lili poka li kama lon ona kiwen, li kama kiwen lon ona kiwen la, ona li kama kiwen pi suli lili. ni li wile e tenpo. kiwen la, kon kin li lon insa. ni la, kiwen ni li ko. suno li tawa ona la ko li pana ala e kule. suno li ken awen tawa kepeken nasin sama, li ken kama tawa weka kin tan ko. ni weka li kama e walo taso. ni pi awen tawa li kama e kule ante ala. telo li tawa anpa kepeken tenpo lili. taso ko walo li tawa anpa la, ni li ken wile e tenpo suli, anu tenpo pi suli mute.



ko lete li kama anpa tawa mi kepeken tawa nasa musi la, mi alasa e ona kepeken uta mi lon tenpo pi open ona. lete li pona ala tawa mi. taso ko pi toki mi li musi. ike la, jan li awen seli e ma ale. ni la, ko li kama ala lon tenpo mute, li kama lili. tenpo pi ko nasa musi o kama lon poka mi a.

# musi palisa

## tan jan Masine

### → tempo pini la mi tawa ma Somi (Suomi).

tempo open la mi sona lili e ma Somi, taso mi kama sona mute tan ona lon tempo mi pi ma ni. tempo suno wan lon tempo lete la mi lukin e ijo. ona li pona lukin li nasa lukin tawa mi. ijo ni li jo e sinpin mute. jan li pali e ona tan palisa kasi tan linja. mi sona ala e kon ona. mi toki e ni tawa jan pona mi: “ijo ni li seme?”

ona li toki e ni: “toki Somi la ni li ‘himmeli’. jan li pali e ona lon tempo lete tan ni: ona li pona tawa ona. taso tempo pini la ona li pali e ona tan ni kin: ona li pilin e ni: musi ni li tomo tawa kon kasi. kon kasi li lon tomo ni la ona li pilin pona li pana e kasi mute tawa jan lon tempo sike kama.”

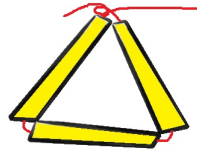
mi toki e ni tawa jan pona mi: “ona li pona lukin. mi wile pali e ona kin”. jan pona mi li toki e nasin pali tawa mi. mi pali lon poka ona. sina wile pali e ijo ni kin la o lukin e nasin lon anpa pi toki ni. (nasin ante li lon. wile sina la sina ken pali e ijo palisa pi sijelo ante mute, taso lon ni la mi toki tan nasin wan pona taso tawa ni: jan li ken pali e ijo palisa lili.)

**pali nanpa wan:** o alasa e palisa. kasi tan ma telo la palisa ona li pona tawa ni. taso sina ken kepeken kasi lili tan ma sina. ona o jo e lupa lon insa ona. sina wile ala anu ken ala kepeken palisa kasi la o kepeken palisa pi sijelo ante. sina kepeken e palisa kasi la o awen e weka telo tan palisa sina. ni li ken wile e tempo suli.

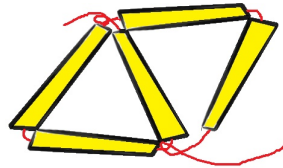
**pali nanpa tu:** o kipisi e palisa. ni la sina kama jo e palisa luka luka tu pi suli sama. (jan li toki e ni: nanpa palisa li luka luka tu tan ni: mun pi nanpa sama li lon sike suno.)

**pali nanpa tu wan:** o jo e linja suli. o linja e palisa tu wan.

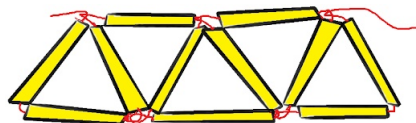
**pali nanpa tu tu:** o wan e palisa nanpa wan e palisa nanpa tu wan. ni la sijelo pi sinpin tu wan li lon. ona li ni lukin:



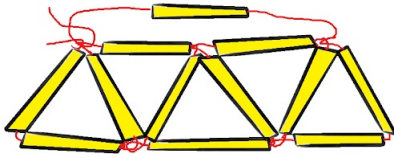
**pali nanpa luka:** o linja e palisa tu o pali e sijelo sin pi sinpin tu wan lon linja palisa. ona li ni lukin:



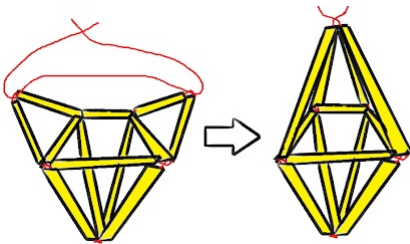
**pali nanpa luka wan:** o awen pali e pali nanpa luka tawa tempo ni: sina jo e sijelo luka pi sinpin tu wan en sina jo e palisa wan taso lon linja ala. pona la linja sina li jo e lukin ni:



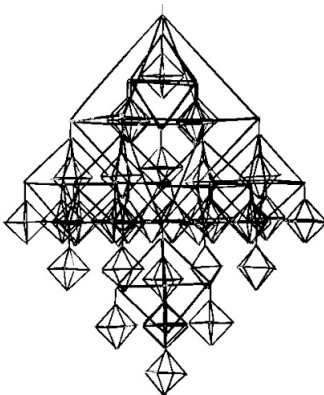
**pali nanpa luka tu:** o linja e palisa sin o wan e ona tawa open linja.



**pali nanpa luka tu wan:** ma tu la palisa tu taso li linja. o linja sin e pini sijelo ona. sina kama jo e musu palisa lili!



wile sina la o ken pali e sijelo ni mute pi suli ante mute o wan e ona. musu pona! **I**



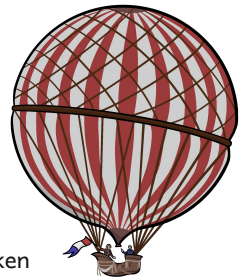
## sike kon

### tan jan Alonola

→ **jan li wile tawa sewi.** taso jan li waso ala. ma Sonko la, jan li tawa sewi kepeken lipu sewi. taso tawa kon li lon ala la, jan li ken ala ni.

ilo ante pi tawa sewi li lon: sike kon. nanpa wan la, jan li pali e sike kon lon ma Sonko. ma Elopa la, sike kon li lon tenpo kama mute. nanpa wan la, jan sama tu Monkope (Montgolfier) li pali e sike pi kon seli. soweli en waso li tawa kepeken sike ni. tenpo sike sama (1783) la, jan Sale (Jacques Charles) li wile pali e sike kon. ona li kepeken ala e kon seli, li toki tawa jan sama tu Kope (Robert). ona li pali e sike kon pi kon telo.

taso nanpa wan la, jan li tawa sewi kepeken sike kon pi jan tu Monkope. jan Sale en jan sama tu Kope li pali e sike sin pi kon telo. nanpa tu la, jan li tawa sewi kepeken ona. tenpo kama la, jan Pansa (Blanchard) en jan Sepi (Jeffries) li tawa ma Juke tan ma Kanse kepeken sike kon. ike la, jan li ken ala ante e nasin pi sike kon ni. taso jan Sipa (Giffard) li kepeken e ilo tawa. taso ilo tawa ni li ike. kama la, jan Enlan (Haenlein) li kepeken e ilo tawa sin, li ken lawa pona e sike kon.



tenpo sin (2002) la, jan Pose (Fossett) li sike e ma kepeken sike kon, nasa a! **I**



## toki musi tan jan Sapo<sup>1</sup>, tan jan Katulo<sup>2</sup>

### tan jan Lapate



mi sona ala e ona, taso ona li awen  
lon poka sina, li kute e toki suwi sina,  
e mu musi sina la—lukin mi la, ona li  
sama jan sewi.

pilin mi ale li weka; mi lukin e sina la,  
sona en toki li weka tan mi;  
palisa toki mi li kama suli a  
lon uta mi.

selo mi la, seli li tawa sama akesi;  
telo lete li kama li telo lon selo;  
kute li kute e kalama pi ona sama;  
oko li pini.

jan Lapate o, pali ala li jo ale  
e sina, li pona ike a tawa sina—  
pali ala li anpa e jan lawa, li pakala e  
ma tomo suli.



<sup>1</sup> Σαπρώ, c. 600 BCE. tan toki ona nanpa 31.

<sup>2</sup> C. Valerius Catullus, c. 60 BCE. ona li pali sin e toki  
nanpa 31 pi jan Sapo, lon toki *Carmen* 51.

## jan Makupetu

kipisi suli nanpa wan

kipisi lili nanpa wan

tan jan Imi

→ (ma pi jan ala)

(kon wawa en suno walo wawa pi tenpo  
lili. o lon e jan nasa ike tu wan)

**jan nasa ike nanpa wan:** mi mute li  
kama poka lon tenpo seme? lon kon  
wawa anu suno walo wawa anu telo  
sewi?

**jan nasa ike nanpa tu:** lon pini pali.

lon kama pona lon kama ike tan utala.

**jan nasa ike nanpa tu wan:** tenpo  
nanpa wan la, ni li kama lon. tenpo  
nanpa tu la, suno li kama weka tawa  
lukin.

**jan nasa ike nanpa wan:** lon ma seme?

**jan nasa ike nanpa tu:** lon ma kasi pi  
jan ala.

**jan nasa ike nanpa tu wan:** ma ni tan  
ni: jan Makupetu li kama lon ma ni.

**jan nasa ike nanpa wan:** mi kama,  
soweli o!

**jan nasa ike nanpa tu:** akese li kalama.

**jan nasa ike tu wan:** sama.

**jan ale:** pona li ike, ike li pona: o tawa  
lon kon len lon kon jaki.

(o kama weka)



## sina pini kin

→ jan mi li sona ala.  
mi o kama akési.  
jan ni li sona mute.  
ona mute li pakala mute li

wile la, o alasa  
e kala tawa seli.  
wile ona o sike  
e kala ken kalama pi ma ali.

## toki mun tu

### tan jan Ke Tami

→ **o lukin.** mi pana e nimi sama lon nasin tu.  
ni li ante e toki a. nimi li awen sama. taso  
toki li kama ante.

mi wile lukin e mun lon pimeja.  
suli li ken e weka.  
lukin mi tu li lukin e ma.  
taso noka li awen lon mun  
li weka tan ma.

mi en sina li lon poka ala  
li ike tawa mi tu lon tenpo pini.  
toki en toki ala la ale li sama.  
suwi poka pi mi tu li kama e pilin suli jaki.  
o lon ala mi.

ma li weka tan mun mi la  
sina awen weka.  
sina la mi pilin ike.

### tan jan Kapesi Pake

suwi la, mi o kama  
la, kala ike lili  
li insa li tan wile  
li tan pilin sinpin lon moli musi.

jan lili li majuna.  
tenpo ona li pini.  
jan suli mi li seme?  
tenpo pona pi sona ona li ni.

I



mi wile lukin e mun.  
lon pimeja suli li ken e weka lukin.  
mi tu li lukin e ma taso.  
noka li awen lon.  
mun li weka tan ma.

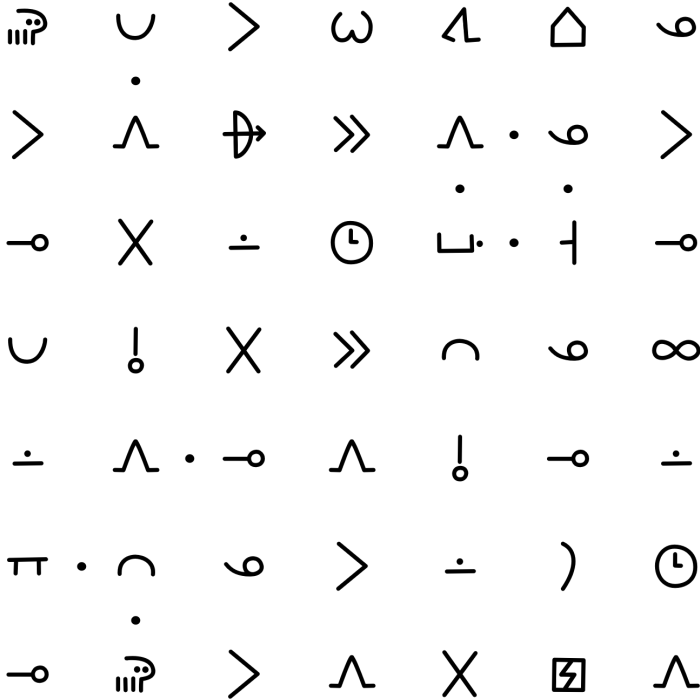
mi en sina li lon poka.  
ala li ike tawa mi tu lon tenpo.  
pini toki en toki ala la ale li sama suwi.  
poka pi mi tu li kama e pilin suli.  
jaki o lon ala mi.

ma li weka tan mun.  
mi la sina awen.  
weka sina la mi pilin ike.

I

# sitelen pi nasin toki tu

tan jan Ke Tami



## sitelen musi



jan Alonola li toki e ona.

jan Lewiku li sitelen e ona.

# seme li mi

tan jan Alonola

= tenpo ale la, ma mi li seli  
soweli ale la, sijelo mi li suli  
mi moku e kasi e kili tan ni:  
mi tawa noka lon nasin suli

pata mi li lon tenpo pini  
ona li jo e linja, li suli  
taso jan li alasa e pata ni  
tenpo ni la, ona li moli

kiwen suli tu li lon uta mi  
kute mi li sama lipu suli  
soweli lili li ike tawa mi  
mi jo e nena linja wawa suli



ki  
je  
te  
san  
ta  
ka  
lu  
o

tan  
jan  
Ke  
Ta  
mi



## FAQ

👋 **Hello!** You're looking at *lipu tenpo*, a magazine written in Toki Pona. Maybe you're new and want to know more about this language. Great! This page hopes to answer some of your questions.

### What is Toki Pona?

Toki Pona is an elegant minimal language. It was created by the Canadian linguist Sonja Lang in 2001. It has only got 14 letters and about 130 words.

### Why would I learn Toki Pona?

Despite how tiny the language is, it is still possible to describe any concept with it. This might fascinate you. Maybe you just want to take a break from the complex world we live in. Or perhaps you just want to talk to your friends without others knowing what you're saying.

### How can I learn Toki Pona, and where can I use it?

There is the official book: *Toki Pona: The Language of Good* by Sonja Lang. It teaches how to use Toki Pona. Sonja made a *Toki Pona Dictionary* too. There are also several free online courses. You can find Toki Pona groups and learning resources on [tokipona.org](https://tokipona.org), the official website, as well as on our own website: [liputenpo.org](https://liputenpo.org). **I**

Do you want to contribute?

That's great! You can join us on [liputenpo.org](https://liputenpo.org). We communicate in a Discord server.

sina wile pali tawa lipu tenpo la o  
tawa lipu [liputenpo.org](https://liputenpo.org) · lon  
ona la sina ken tawa ma mi · jan  
pali li toki lon ona · sina kama  
lon kulupu la ni li pona a ·

All text and images in this document are licenced under a CC-BY-SA 4.0 licence, unless indicated otherwise.

sina wile pana anu ante e ijo pi  
lipu ni la o lon nasin · nimi nasin  
li lon poka pi ijo ni la o lon ona ·  
tawa ijo ali ante pi lipu ni la  
o lon nasin **CC-BY-SA 4.0** ·